

ОНТОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ

Суслов П.О.

аспірант

*Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Інтеграція та глобалізація економіки значно впливає на всі сторони діяльності суб'єктів господарювання. Важливим аспектом являється забезпечення конкурентоспроможності, високого рівня адаптивності та економічної стійкості, можливість працювати в умовах невизначеності, достатній рівень ризикозахищеності та економічної безпеки. Досягнення цих цілей не можливе без динамічного залучення фінансів та переходу на нові методи як загального, так і функціонального управління підприємством.

Зазначене визначає необхідність перегляду парадигми стратегічного управління інвестиціями, на основі якої здійснюється дослідження та вирішення проблемних питань у цій сфері господарської діяльності. Особливо це є актуальним у контексті науковому і прикладного забезпечення економічних механізмів сталого розвитку малих підприємств.

Серед досліджень варто враховувати праці таких науковців як Л. Абалкін, А. Агангебян, М. Алле, І. Ансофф, Ю. Бажал, Л. Байбакова, Л. Водачек, А.Гальчинський, В. Геєць, О. Гудзь, Б. Данилишин, П. Друкер, С. Кіреєв, Г.Козаченко, М. Кондратьєв, Е. Менсфілд, В. Онищенко, П. Саблук, Б. Санто, В. Семиноженко, Т. Сааті, Й. Шумпетер. Результати їх досліджень створили фундаментальний теоретичний базис подальших досліджень та вирішення найбільш актуальних питань у цієї сфері економічної теорії та прикладної економіки. У зарубіжній науці домінує думка, що «стратегія – це ключ до фінансового успіху. Відсутність чіткої стратегії знижує ймовірність досягнення бажаних цілей», а «планування починається з того моменту, коли ви визначаєте ваші цілі, а стратегія повинна бути заснована на збалансованості поставлених цілей» [1]. Крім того в рамках оперативного планування постановка цілей у власному розумінні слова фактично не проводиться [2].

Стосовно практичного використання стратегічного планування, то тут відсутня така категоричність та однозначність. Наприклад, Р. Кох звертає увагу на те, що більшість тих, хто залюбки вживає термін «стратегія», не роблять різниці між теоретичним та практичним аспектом цього терміну (між тим, що компанія повинна робити і тим, що вона насправді робить). В теоретичному аспекті стратегія – це логіка бізнесу, що визначає, за рахунок яких чинників підприємство може отримати перевагу і завоювати собі «місце під сонцем» [3]. А з погляду практики, стратегія є реальними діями компанії, її методами ведення виробничої діяльності та боротьби з конкурентами [3]. М. Макіан теж вважає за потрібне зробити застереження: «стратегія, безумовно, має дуже

велике значення, але не плутайте розробку стратегії з її реалізацією. Краща стратегія – це відсутність стратегії, якщо фірма не планує ніяких дій з її реалізації. Є компанії, які витрачають силу-силенну часу на розробку стратегій, але на цьому і обмежуються, не даючи собі праці намітити план конкретних дій» [1]. А Б. Коласс стверджує, що тільки окремі великі компанії дійсно займаються стратегічним управлінням [4]. Нині проблема практичного запровадження стратегічного управління пов'язана з економічними умовами діяльності малих та середніх підприємств. По-перше, з одного боку, більшість з них обмежені у виборі різних типів стратегії у зв'язку з існуючими реальними можливостями формування ресурсної бази виробничої та інвестиційної діяльності. В таких умовах проявляється прагматична обережність, яка стимулюється прагненням збереження економічної самостійності.

Крім того, ризик втрати останньої досить часто виступає вагомою підставою для відмови від розширення діяльності, яке потребує додаткового залучення економічних ресурсів за рахунок зовнішніх джерел. Наслідком цього є реактивний характер економічної поведінки підприємства, який важко вписується в рамки якоїсь усвідомленої стратегії. По-друге, обґрунтування остаточного варіанта стратегічного плану потребує проведення трудомістких досліджень, пов'язаних зі збором та аналізом значного обсягу інформації про галузь, ринок, конкуренцію та інші чинники оточуючого економічного середовища. Такі дослідження та аналіз вимагають не тільки залучення висококваліфікованих спеціалістів, але й значних витрат, що не завжди прийнятні для малих та середніх підприємств. По-третє, існуюча нині система ресурсного забезпечення теж має свій вплив на вибір горизонту планування. Наприклад, кредитування більшості підприємств комерційними банками на строк більше 5 років досить рідке явище. Однак не має підстав стверджувати, що планування на підприємствах нині обмежується короткостроковим та середньостроковим періодом. Аналітично-планові розрахунки щодо ресурсного забезпечення реалізації окремих інноваційно-інвестиційних проектів стосуються всього їх життєвого циклу, який у багатьох випадках виходить за межі 5 років.

Узагальнення наукової літератури та економічної практики дозволило виділити елементну, потокову, портфельну та диференційовану моделі управління інноваційно-інвестиційною діяльністю. Аргументовано доцільність практичного застосування малими та середніми підприємствами диференційованої моделі. Визначено, що система ефективного стратегічного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства повинна включати застосування інструментів, прийомів та методів, які дозволяють ефективно задіяти такі локальні механізми. Запропоновано послідовність етапів формування системи ефективного стратегічного управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства.

Література:

1. Макиан М. Финансы и бухгалтерский учет / М. Макиан; пер. с англ. П. А. Вискне. – М.: ООО „Издательство АСТ”: ООО „Издательство Астрель”, 2004. – XX, 347 [1] с.
2. Вебер Юрген. Организация стратегического и оперативного планирования на предприятии / Юрген Вебер, Ханс Гельдель, Утц Шиффер. – Проблемы теории и практики управления. – 1998. – № 2. – Режим доступа: <http://www.ptpu.ru>. – Заголовок з екрану.

3. Кох Р. Менеджмент и финансы от А до Я / Р. Кох. – СПб: Питер, 1999. – 496 с.

4. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, «Економічні науки». – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 12 (45). Ч. 2. – 2015.

5. Фрейзер Р. Новая модель управления для XXI века / Р. Фрейзер. – Режим доступа: http://www.elitarium.ru/2006/09/01/novaja_model_upravlenija_dlja_xxi_veka.html. – Заголовок з екрану.
